

**2005 MALÎ YILI GENEL VE KATMA BÜTÇE
KANUN TASARILARI İLE 2004 MALÎ YILI GENEL
VE KATMA BÜTÇE KESİN HESAP KANUNU
TASARILARININ PLAN VE BÜTÇE
KOMİSYONU GÖRÜŞME
TUTANAKLARI**

29.11.2004

İÇİNDEKİLER

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

- Emniyet Genel Müdürlüğü
- Jandarma Genel Komutanlığı
- Sahil Güvenlik Komutanlığı

ADALET BAKANLIĞI

- Anayasa Mahkemesi
- Yargıtay Başkanlığı
- Danıştay Başkanlığı

BAŞKAN – Teşekkür ederiz efendim.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; hükümetin bu yıl içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmiş olduğu birçok yasa tasarısı olduğu hepimizin bildiği gibi. Kamu yönetiminin yeniden düzenlenmesi çerçevesindeki bu tasarlardan birincisi, kamu yönetiminin düzenlenmesine ilişkin bir temel yasaydı ve bu temel yasanın altında yerel yönetimleri ilgilendiren üç tane yasa vardı. Büyükşehir Belediyeleri Hakkında Yasa, Belediyeler Yasası ve İl Özel İdaresi Yasası. Bunlardan Büyükşehir Belediyeleri Hakkında Yasa çıkmıştır, diğerleri henüz yasalaşma sürecini tamamlamış değildir, hükümetin bu konuda neler yapacağını gelecek günlerde göreceğiz.

Bu yasalar görüşülürken öncelikle bunların Anayasaya uygunluğu konusundaki tereddütlerimizi hem komisyon çalışmaları sırasında hem de Genel Kurulda çok uzun boylu, çok detaylı bir şekilde ifade ettik. Bütün bunlarda ısrar etmenin Türkiye Büyük Millet Meclisine zaman kaybettirmekten başka bir işe yaramayacağını ifade ettik; ama, hükümetimizin bu konudaki ısrarı sonucunda bu yasalar Mecliste görüşüldü, tartışıldı ve Sayın Cumhurbaşkanından bir kez daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine iade edildi. Bütün bu tecrübeye gerek yoktu gerçekte, bunların Sayın Cumhurbaşkanından iade edilmiş olmasa dahi herhangi bir şekilde Anayasa Mahkemesine götürülmüş olması halinde, Anayasaya olan çeşitli aykırılıkları nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine tekrar gelmek zorunda olacağı açıktı. Bütün bunlarla Türkiye Büyük Millet Meclisi maalesef zaman kaybetmiştir. Bu zamanı çok daha verimli işlere harcayabilirdi. Bu yasalardaki temel kabullerle ilgili bir değerlendirme yapmak istemiyorum, onları zamanında çok tartıştık, yeri de değil; ancak, teftiş konusunda Sayın Birgen Keleş'in ifade ettiklerine ben de bir kez daha teyiden katıldığımı

söyleyerek birkaç şey söylemek istiyorum. Gerçekten, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunuyla getirilmiş olan denetim sisteminin hiçbir zaman teftişin alternatifi olmadığı açıktır. Bize Avrupa Birliği ülkelerinin modeli budur diye sunulan model, Avrupa ülkelerinin bütçe sistemlerine ilişkin, kamu harcamalarının verimliliğine ilişkin, onların denetlenmesine ilişkin, yasalara uygun olarak yapılıp yapılmadığına veya bu harcamalardan bireylerin, vatandaşların hoşnut olup olmadığını ölçmeye yönelik, harcamaların performansını ölçmeye yönelik bir denetim sistemi getirmektedir Kamu Malî Yönetim ve Kontrol Kanunu. Bu, hiçbir zaman teftişin alternatifi değildir, olsa olsa teftişin tamamlayıcısı olan bir müessesedir. Nitekim, daha sonra bu çalışmalara, bir sivil toplum örgütü olarak çalışmalara ışık tutmaya çalışan TESEV'in raporları da göstermiştir ki, Avrupa ülkelerinde, örnek aldığımız, model aldığımız Avrupa Birliği ülkelerinde iç denetim, dış denetim gibi malî yönetim tekniklerinin dışında ayrıca teftiş sisteminin olduğu da ortaya çıkmıştır. Teftiş, her zaman olmak zorundadır; eğer, olayda mevzuata ayrılıkların ötesinde birtakım suç unsuru olabilecek durumlar varsa, bunlar ancak teftişle ortaya çıkabilir. Yeni dönemde hükümetin yaklaşımı ne olacaktır bu konuya, daha doğrusu yerel yönetimle ilgili yasalara bilemiyorum; ama, teftiş keyfiyetinin bütün düzenlemelerde yer alması gerektiği kanaatindeyim.

Kabul edilen Büyükşehir Belediye Yasası, büyükşehir belediyelerinin kaynak sorununa bir miktar çözüm getirmiştir. Onların o büyükşehir belediye sınırları içerisinde toplanan vergi gelirlerinden aldıkları payı yüzde 4,1'den yüzde 5'e çıkarmak suretiyle bütçe olanakları ölçüsünde büyükşehir belediyelerine bir ilave kaynak sağlamaya çalışmıştır o yasa. Gel gelelim, diğer önemli bir alan, 16 büyükşehir belediyesi dışındaki belediyelerin gelirlerini düzenleyen yasada herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Oysa, yerel yönetim reformu dendiği zaman gerçekte yerel yönetim ile merkezî yönetim arasındaki görev paylaşımını düzenlemekten öte, yerel yönetimlerin daha sağlıklı, daha sağlam gelir kaynaklarına kavuşturulması gerekir. Eğer, düzenlemeyi tek yönüyle yapıp sadece onların görevlerini düzenleyen bir yasayı gündeme getirip gelir kısmını ihmal ediyorsanız, gerçekte yerel yönetimlere ilişkin ciddi bir şey yapmıyorsunuz demektir.

Şimdi, Sayın Bakanımız "yerel yönetimlerin gelirlerini düzenleyen yasa Belediye Gelirleri Yasasıdır ve biz bu konuda çalışma yapıyoruz, yürütüyoruz, onu ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisine getireceğiz" diyebilir belki; ancak, olması gereken yerel yönetimlere ilişkin bir görev düzenlemesi yapılırken onunla birlikte onların gelirlerini düzenleyen yasada da gerekli değişikliği yapmaktır. Bu yapılmamıştır; bunu ben önemli bir eksiklik olarak görüyorum. Türkiye'de 3200'ü aşkın belediyenin kısıtlı kaynaklarla kamu hizmetine yetişmesi çok büyük zorluk arz etmektedir. O konuda İçişleri Bakanlığımızın çok süratli bir çalışmayla bir yasa tasarısını -belediye gelirlerine ilişkin bir yasa tasarısını- Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmesi son derece yararlı olacaktır.

Yine, belediyelerin görevlerini düzenlerken tek tip bir belediye modelinden gitmemek gerekir. Belediyelerin farklılıkları vardır; kimi belediyelerin yaz nüfusu çok fazla artmaktadır, yazın büyükşehir belediyelerini geçen nüfusa sahip olabilen düzeyde ilçe belediyelerimiz vardır, buna mukabil, kış nüfusu son derece küçük olabilen yaz mevsimine kıyasla belediyeler vardır. Bunları normal bir belediye yönetimiyle bu belediyeleri yönetmeye çalışmak son derece yanlıştır.

Yine, normal bir belediyenin gelir yönetimiyle bu belediyelerin gelir yönetimi, gelir idaresini aynı sepete koymak son derece yanlıştır. Belediyelerin görevlerine ilişkin veya gelirlerine ilişkin bir düzenleme yapılırken bu hususa kesinlikle dikkat etmek gerekir.

Yine, belediyelerin en temel geliri, bütçe gelirlerinden aldıkları payı bir kenara bırakırsak, emlak vergisidir. Emlak vergisi, gelişmiş ülkelerde belediyelerin en büyük gelir kalemini oluşturmaktadır. Türkiye’de, tabii ki, belediyelerin gelirlerini temelde belirleyen husus belediyelere verilen görevlerdir, belediyeyle, yerel yönetimler ile merkezî yönetimlerin görev konusundaki paylaşımıdır. Eğer, belediyelere çok az görev bırakırsanız belediyelerin gelir kaynakları şüphesiz biraz daha az olabilir; ama, belediyelerin görevlerini eğer çoğaltıyorsanız ona şüphesiz daha çok gelir ayırmak zorundasınız, kendi gelirleri yetmeyebilir; o zaman, bütçeden bir miktar geliri belediyelere transfer etmek gerekecektir. Bunda hiçbir zaman yanlışıklık yoktur. Ancak, bütçeden bir miktar geliri belediyelere transfer etmek gerekecektir, bunda hiçbir zaman yanlışıklık yoktur; ancak, bütçeden ne kadar gelir transfer ederseniz edin belediyelerin temel geliri emlak vergisi olmak zorundadır. Oysa, bizim belediyelerimiz emlak vergisinde çok farklı uygulamalara sahiptirler. Onların emlak vergisi performansını ölçmeye yönelik bir sistem yoktur. Bunu özellikle değerlerin oluştuğu, rantların son derece yüksek olduğu belediyeler için söylüyorum. Belki, 2000’i aşkın belde belediyesinde emlak vergi değerlerinin bir miktar aşağı, bir miktar yukarı olması bir önem arz etmemektedir, bir sonuç da getirmez belediyelere; ama, örneğin, büyükşehir belediyelerinde, bir İstanbul’da, bir Ankara’da, bir İzmir’de, böyle yerlerdeki belediyelerin emlak vergi değerlerinin bir uyum içinde, bir paralellik içerisinde olması gerekir. Bundaki uyum sorunu bir tarafa, tahakkuk eden vergilerin tahsiline yönelik olarak da, oradaki performansına yönelik olarak da bir değerlendirme yapılmamaktadır. Bunu ben, özellikle İçişleri Bakanlığımızın gündemine almasını önemli görüyorum ve yararlı görüyorum.

Yine, yerel yönetimlerin, denetimi düşünürken, yerel yönetimlerin kurdukları şirketlerin -ki, şirket kurmalarının ben doğru olmadığı kanaatindeyim- ama, bir şekilde bir şirket yapılaşması var- bunların kamu denetiminin, kamu kaynaklarının denetim usullerinin dışında kalmış olmasını doğru bulmuyorum, kurulacak sistemde, düşünülecek olan modelde bu şirketlerin de mutlaka denetim kapsamına alınması gerektiğini düşünüyorum. Kamu kaynaklarının kullanımı nasıl denetleniyorsa, kamu kaynaklarından yapılan harcamalar nasıl denetleniyorsa bunların da bu denetim kapsamı içerisine alınması gerekir.

Sözlerimi burada bitiriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

.....

.....

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Sayın Seyfi.

Sayın Hamzaçebi, buyurun efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, yüksek yargı organlarının değerli temsilcileri, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; konu, Adalet Bakanlığı ve yüksek yargı organlarının

bütçeleri olunca, ister istemez, tabî ki hukuk devleti kavramını tartışıyoruz. Birçok konuşmacı arkadaşım da bu kavram üzerinde çokça durdu.

Hukuk devleti, idarenin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun denetlendiği, denetlenebildiği, bu organların olabildiği bir devlettir. Türkiye Cumhuriyeti, tabî ki temelde bir hukuk devletidir, bir demokratik devlettir ve kuvvetler ayrılığı ilkesini benimsemiş olan bir devlettir. Ancak, Anayasamızın benimsediği bu kuralın gerçekten bizim tüm hukuk sistemimize, tüm yaşamımıza yansıdığını söylemek mümkün müdür; değildir tabî ki. Türkiye'nin, bu alanda Anayasasındaki iddiasına rağmen, birçok eksiği vardır. Zaman içerisinde, özellikle Avrupa Birliği uyum sürecinde hükümetler bu eksiklikleri Avrupa Birliğine uyum yasaları kapsamında kısmen düzeltmeye çalışmışlardır ve Türkiye bu uyum yasaları kapsamında yine bu düzenlemeleri yapmaya devam edecektir. Bu düzenlemeler, aynı zamanda bizim Anayasamızın benimsediği hukuk devleti kavramının da yaşama intikal etmesi anlamına gelmektedir. Tabî, bunun için zaman zaman Anayasada da değişiklikler yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede yapılması gereken birkaç temel düzenlemeyi ben bu bütçe görüşmesi vesilesiyle Sayın Bakanın, yüksek yargı organlarının ve Komisyonun dikkatine sunmak istiyorum.

Demokratik devletin en önemli özelliği, yönetimlerin belirli dönemler itibariyle yenilenebilme imkânıdır. Seçimler yapılır, yönetimler gerek merkezî yönetim olsun gerekse yerel yönetimler olsun, vatandaşlarımız tarafından bir değerlendirmeye tabi tutulur ve ona göre yeni yönetim döneminde görev alacak oluşumlar, partiler, ekipler belirlenir. Tabî ki, bu, demokratik devleti tanımlamak için asgarî bir şarttır ama, yeterli bir şart değildir. İki seçim arası dönemde yönetimlerin gerçekten hukuka uygun davranıp davranmadığını denetleyebilecek başka mekanizmaların da sistemde mutlaka olması gerekir. Seçimler yetmiyor. İdare, yönetim, hukuka aykırı davranıyorsa, bunu önleyecek başka müesseseler de sistemde olabilmelidir. Yönetimin değişmesi için 4 veya 5 yıl süreyle vatandaşlar beklememelidir. “Beklemeden değiştirmelidir” anlamında söylemiyorum, ama yönetimi hukuka uymaya zorlayacak başka müesseseler de vatandaşların elinde olabilmelidir veya sistem o şekilde kurulabilmelidir.

Bunların birincisi, vatandaşların bilgi edinme hakkının olmasıdır. Bu, aynı zamanda idarenin vatandaşlara bilgi verme yükümlülüğünün olması demektir. Bu konuda önceki hükümetler döneminde hazırlanmış olan bir tasarı, bu Hükümetimiz döneminde yasalaşmıştır. Ancak bu yeterli değildir. Buna paralel olarak, bir idarî usul yasasının mutlaka çıkarılması gerekmektedir. İdarenin, vergi, kamulaştırma gibi alanlarda nasıl hareket edeceği belli değildir ama, yasalarla düzenlenmemiş birçok alanda vatandaşın başvurusu halinde, hangi işlemleri yapacağı, nasıl davranacağı düzenlenmiş değildir. Bunu düzenleyen bir yasanın çok ivedi olarak yürürlüğe konulması gerekir. Bu da yeterli değildir, yine vatandaşların yönetimin karar alma süreçlerine katılabilmesini düzenleyecek bir düzenlemenin mutlaka uygulamaya konulması gerekir. Bu da, yönetim organlarını hukuka uygun davranmaya yöneltecek bir düzenleme olacaktır. Karar alma süreci; bir imar süreci olabilir, merkezî yönetimin bir ihale süreci olabilir, bir uzlaşma süreci olabilir, çok çeşitli konular olabilir. Bu konulardaki kararlara vatandaşlar katılabilmeli, izleyebilmeli ve bu izleme zaten kendiliğinden yönetim üzerinde, yönetimin hukuka uygun hareket etme zorunluluğunu hissettirecektir. Bunlar çok önemlidir.

Yine, bağımsız yargı derken, Anayasamız yargıyı bağımsız olarak tanımlamış; ama, bu tanıma rağmen, bizzat Anayasanın kendisinde veya çeşitli yasalarımızda bu tanıma zedeleyen çeşitli hükümler yer almaktadır. Örneğin, yargıç ve savcılar, idarî açıdan Adalet Bakanlığına bağlıdır. Yine, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun başkanı Adalet Bakanımızdır ve Müsteşar o Kurulun üyesidir. Dolayısıyla bu kurulun atama, terfi, nakil gibi, hakimlerin ve savcılarının kariyerleriyle ilgili kararları, idarenin, Adalet Bakanlığının bir şekilde etki alanının içerisine girmektedir. Sayın Bakan, Sayın Müsteşar çok objektif, çok tarafsız hareket edebilirler, o konuda bir değerlendirme yapmıyorum; ancak, kurumsal yapı bu şekilde düzenlenmiş ise, ister istemez idarenin etki alanında olmak durumunda olacaktır. Bugün olmayabilir, yarın olabilir, dün vardır, bugün olabilir. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun diğer yargı organlarımız gibi bir bağımsız bütçesi yoktur. Biz burada yüksek yargı organlarının bütçelerini görüşüyoruz; ama, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun, yanılmıyorsam, böyle bir bütçesi yok, kendi personeli yok. Adalet Bakanlığının vereceği ödeneklerle, vereceği bütçeyle Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu çalışmalarını sürdürmektedir. Bu yapı, bizim yargının bağımsız olmasını engelleyen bir yapıdır. Bu yapının mutlaka ve mutlaka değiştirilmesi gerekir. Bu değişmediği sürece bizim yargının bağımsız olduğunu iddia etme şansımız yoktur, Hükümetin böyle bir iddiada bulunma şansı yoktur.

Yine, bu bütçe vesilesiyle yolsuzluklar ve dokunulmazlıklar, milletvekili dokunulmazlığı kavramına gelmek istiyorum. Milletvekili dokunulmazlığı, tartışıyoruz, bu dokunulmazlık, tabii ki bir ihtiyaçtan doğmuştur. Yürütme organının Yasama Organı üzerindeki etkisini, ne dersek diyelim, yürütme organı Yasama Organı üzerinde -eğer kurumsal düzenlemeler iyi yapılmamışsa- etkili olabilir. Ona karşı milletvekillerini koruyabilmek için ortaya çıkmış olan bir kavramdır; ancak, Türkiye'deki mevcut durumuyla bu yapı, milletvekili dokunulmazlığı doğru bir yapı değildir. Yine, bu yapı yolsuzlukları -tabii ki milletvekillerini kastetmiyorum- toplumdaki yolsuzluk iddialarının Meclis boyutuyla veya milletvekili boyutuyla soruşturulabilmesini engellemektedir. Bu nedenle bunun mutlaka Türkiye'nin bugünkü ihtiyaçlarına, Türk toplumunun bugünkü ihtiyaçlarına paralel olarak mutlaka sınırlandırılması gerekir.

Memurların dokunulmazlığı gibi bir kavram öne sürülerek, bu konu biraz saptırılmaktadır. Memurların dokunulmazlığı diye bir kavram yoktur. Memurların haklarındaki soruşturma usulü yasada bellidir. Orada herhangi bir ayrıcalık söz konusu değildir. Onunla bunu eş kılmamak gerekir, ayırmak gerekir; ama, mutlaka o konuda, memurların soruşturma usulünde de bir düzenleme yapılması ihtiyacı varsa, tabii ki o düzenleme de yapılabilir. Ama, milletvekili dokunulmazlığının sınırlandırılmasını başka hiçbir konuyla bağlı olmaksızın, Hükümetin ele alıp değiştirmesi gerekir, düzenlemesi gerekir. Bunu yapmadığı sürece, Hükümetin "Yolsuzlukla mücadele ediyorum" iddiası havada kalmış olacaktır.

Şimdi, birkaç örnek vermek istiyorum. Aynı dava nedeniyle, aynı davanın sanıkları olmak durumunda olan bürokratlar ile bakanlardan, bakanlar yargılanamamakta -eski veya yeni bakan, önemli değil- ama bürokratlar yargılanıp mahkûm olabilmektedir ve bunu biz vicdanımız sızlamadan kabul ediyoruz. Bunun örnekleri vardır, Sayın Bakanımız bileceklerdir. Aynı davadan yargılanan bir siyasî parti lideri mahkûm olabilmekte, ama o

davanın tarafı olan başka bakanlarımız, bakanlık görevini sürdürebilmektedir. Bu dokunulmazlık kavramını savunmak mümkün değildir.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben, Sayın Bakanıma kendi sözleriyle ilgili bir iki değerlendirmemi söylemek istiyorum. Banka hortumcuları veya banka hortumlaması, birkaç yıldır Türkiye'nin gündemine girmiş olan bir kavram. Esasında bu kavram, ortaya çok doğru konulmadı. Kriz nedeniyle oluşan, krize giren bir ekonominin doğal olarak yarattığı birtakım zararlar da bu kavramın içine dahil edildi. Tabii, şu an onu değerlendirmek durumunda değilim. Bu bütçede değil bu kavramı değerlendirmenin yeri. Ancak, sonuçta 43 milyar dolarlık bir rakamın hortumlandığı bizzat Hükümet yetkilileri tarafından ifade edilmiştir. Biz bu Hükümet yetkililerinin bu beyanını, sonuçta kayıtlara dayanarak yapılmış bir beyan olarak alıyoruz. Bu rakam, zaman zaman bazı kamu görevlilerinin beyanlarıyla 57 milyar dolara, hatta 70 milyar dolara kadar çıkabilmektedir. Şimdi, ortada hortumlandığı söylenen böyle bir varlık var. Buna karşı, Hükümetin çıkarmış olduğu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kabul etmiş olduğu yürürlüğe giren bazı yasalar var. Hükümet bu alanda ihtiyaç duyduğu her türlü yasayı getirip, Mecliste çıkarabiliyor, çıkıyor. Hele bu "hortumcularla mücadele" adı altında sunulduğu zaman, doğrusu, hukuka uygunluğu da çok fazla tartışılmıyor, bu yasa tasarılarının hepsi buradan çıkıyor. Yani, Hükümetin bu mücadelede mevzuat sıkıntısı yok, yasa sıkıntısı yok, yetki sıkıntısı yok; ama, buna rağmen, Sayı Bakanımızın bir beyanına ben son derece şaşırımdım: "Elimde yetki olsa, ben hortumcuların ciğerini sökerim" dedi. Ben, gerçekten merak ediyorum, bu cümleden şunu anlıyorum: Yani, kanunları çıkarıyoruz, birtakım yetkiler bazı kurumlara veriliyor, yargıya veriliyor; ama, bu kurumlar ve yargı görevini yapmıyor. Yani, ben olsam görevimi yapardım, hortumcuların ciğerinin sökülmesi gerekir; ama, maalesef o ilgili kurumlar ve yargı hortumcuların ciğerlerini söküyor... Sayın Bakanın değerlendirmesinden ben bunu alıyorum. Gerçekten, yargı bu kadar kötü durumda mıdır, bu kadar, âdeta hortumcularla işbirliği içerisine mi girmiştir? Bu cümleden öyle bir anlam çıkmaktadır. Eğer Sayın Bakan gerçekten yargıya bu kadar güvenmiyorsa, ki Sayın Bakanın böyle bir beyanı yok ama, biz Adalet ve Kalkınma Partisinden bazı arkadaşların yargıya güvenmedikleri beyanını almıştık, öğrenmiştik. Sayın Bakan da, gerçekten böyle inanıyorsa, eğer bu konuda gerçekten bir yetki ihtiyacı varsa, hemen bu yetkiyi bize getirmeli, Türkiye Büyük Millet Meclisinden bu yetkiyi Sayın Bakanımız almalı ve hortumcuların ciğerini olmasa bile, şu paranın bir kısmını onlardan kurtarabilmeli. Biz, Sayın Bakanın bu konuda getireceği teklife destek vermeye hazır olduğumuzu ifade ediyorum.

Son cümlelerimi, Acil Eylem Planıyla ilgili bazı hükümet taahhütlerine getirerek, onları söyleyerek tamamlamak istiyorum.

Bu Acil Eylem Planı, iktidar partisindeki bazı arkadaşlarımız tarafından toplumsal bir sözleşme olarak nitelendirilmiştir. İlk defa, bir hükümet yapacaklarını açıklıyor; böylece, bu toplumla yapılmış bir sözleşme oluyor. Karşımızda böyle bir toplumsal sözleşme var. Sözleşme nedir; eğer sözleşmeye, bunun tarafları vardır, bir tarafta vatandaşlar bir tarafta hükümet. Bu sözleşme ihlal edilirse ne olur; zannediyorum, vatandaşın bir talep hakkı doğacaktır. Şimdi, ben, bu sözleşmeye göre yapılmamış olan; yani, Adalet Bakanlığı bütçesiyle ilgili olarak hükümetin sözleşmeyi ihlal ettiği bazı noktaları söylemek istiyorum.

Örneğin, görevden ayrıldıktan sonra yapılamayacak işlerle ilgili alanlar genişletilecek ve etkin bir şekilde uygulanacak. Bilmiyorum; böyle bir düzenleme yapılmadı zannediyorum. Hükümet kendi kendisine altı-oniki ay vermiş. Hükümet, biliyorsunuz, üçüncü yılında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Siyasetin finansmanı şeffaf hale getirilecek; bunun görevli bakanlığı da Adalet Bakanlığı. Süre altı-oniki ay. Herhalde şeffaflık kavramını değiştirmek gerekecek diye tahmin ediyorum.

Mevzuatımızdaki “sır” kavramı yeniden belirlenecek. Belirlendi mi; emin değilim. Hükümet kendi kendine altı-on iki ay süre vermiş.

Yine, yolsuzluk konusunda hükümet, kamu yönetimi-yargı-medya-sivil toplum diyalogu geliştirilecek. Bu sürekli olacak; ancak, öyle bir diyalog yok ki, Sayın Bakan feryat ederek ciğer sökme noktasına gelmiş durumda; çünkü, hükümet “kamu yönetimi-yargı-medya-sivil toplum diyalogu geliştirilecek” diyor.

Kanun gerekçelerinde kanunun getireceği fayda ve maliyetler yer alacak. Eğer yapılsaydı gerçekten önemli olacaktı; ama, kanunun getireceği faydalar yer alıyor, maliyetler tabii ki, yer almıyor.

Yine, Adalet Bakanlığının oniki ayda yapmayı taahhüt ettiği bir husus, hâkimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığını sağlayacak düzenlemeler yapılacak. Sayın Bakanım, kendinize oniki ay süre vermişsiniz. Hükümet 36 ncı ayında, dikkatinize sunuyorum. Bunları daha çoğaltmak mümkün...

HALİL AYDOĞAN (Afyon) – 25 inci aydayız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Üçüncü oniki ayına girdi; yani, 36 ncı ayın başlangıcında; onu demek istiyorum.

Gecenin bu vaktinde fazla vaktinizi almak istemiyorum.

Son bir husus, Sayın Bakanım, çok fazla üniversitesi çok sayıda hukuk fakültesi açıyor, çok fazla mezun veriyor. Hukuk eğitimi son derece ciddi bir eğitim. Gerçekten Türkiye'nin ihtiyacı mıdır bu kadar sayıda hukuk fakültesinin açılması ve bu kadar çok sayıda öğrencinin okutulması; eğer, ihtiyacı değilse, bu konuda bir önlem almayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Biz teşekkür ederiz.

.....

.....

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; ben Sayın Bakandan öncelikle şunu rica etmek istiyorum: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun bağımsızlığı konusunda Anglosakson uygulamasını örnek olarak verdi. Bu konudaki bakanlık çalışmasını bize bilgi olarak sunarlarsa, son derece memnun oluruz. Hangi ülkede nasıldır; dolayısıyla, bir kıyaslama olanağına kavuşmuş oluruz.

Şunu da ifade etmemi mazur görün: Sayın Bakanın, “kapısına TIR'lar yanaşan devlet daireleri” örneği var, böyle bir örnek verdi. Gerçekten böyle bir bürokrasi, böyle bir

devlet dairesi varsa... Sayın Bakan, bunu, bütün bürokrasiyi, bütün yargıyı, bütün kamuyu kapsayacak şekilde öyle bir ifade ettiniz ki... Bunu böyle söylemenin ben bir Adalet Bakanının hakkı olduğunu düşünmüyorum. Eğer, bunu söylüyorsanız, bunu gerçekten ispat etmeniz gerekir.

Sonra şu cümlelerinizi de son derece yadırgadım. "Filanca dairede, parası olan işi götürüyor." Sayın Bakanım, siz hükümete, siz bakarsınız, artık filanca dairede işi olan insanın, parasıyla bir işi yapıyor olmaması gerekir. Sizin bunu şikâyet anlamında buraya getirmemeniz gerekir.

Dokunulmazlıklarda bizim söylediğimiz son derece açık. Anayasa değişikliği ayrı bir keyfiyet ama, dokunulmazlığının kaldırılmasını isteyen milletvekilleri var. Bırakın milletvekilleri, dokunulmazlıklarının kaldırılmasını istiyorlarsa, Meclis bunu kaldırsın. Bu, yasama organının işidir deyip, hükümetin üzerinden atamazsınız.

Teşekkür ederim.